

erindre, at en saadan Ret slet ikke eristerer saaledes, at det kan trodses dermed, hvad man har seet, at idetmindste een Kjøbstad har gjort. Jeg veed nok, at de Ord, jeg her udtaler, ere ikke hørte, i Særdeleshed mange Steder udenfor denne Sal, og allermeest i de smaa Kjøbstæder, og jeg veed ogsaa nok, at man vil lægge dem for Had, som bruge dem, men jeg vil fremstille en Mand, der har brugt de samme Ord, og om hvem man dog vist ikke vil troe, at han er en voldsom Reformator, eller at han vilde ringeagte Kjøbstædernes Ret, hvis der var en saadan. Disse Ord ere udtalte af Ørsted i den viborgske Stændersamling 1844, hvor han var fgl. Commissarius, i Anledning af en lignende Misforstaelse fra Kjøbstædernes Side, og idet der blev trodset paa, at alle Kjøbstædernes Deputerede uden Undtagelse vare imod den da omhandlede Lov, som dog senere har vist sig at være til Gavn for Kjøbstæderne. Da disse Ord indeholdes i nogle fåa Linter, tør jeg maaskee udbede mig den høitærede Formands Tilladelse til at læse dem op. Den daværende Minister og fgl. Commissarius Ørsted sagde da: „Man har sammenstillet den Kjøbstæderne formeentlig tilkommende udelukkende Ret til Handel og Næring med det frie Harkornes Skatteprivilegium. Men der er en himmelsk Forskiel mellem de til en Giendom knyttede Rettigheder, som ere kjøbt og betalte, og som kun gaae ud paa en Frihed for visse Byrder, og den Ret, som et Samfund eller de Individuer, der ere komne til at boe i et vist District, skulde have til at indskrænke Andres Frihed, saaledes at disse ikke maatte foretage sig Handlinger, som stemmede med Ret og Billighed og med de offentlige Interesser. Derimod have Jordbrotterne forhen været i Besiddelse af andre Rettigheder, der kunde sammenlignes med den paastaede udelukkende Ret for Kjøbstæderne til at forbyde, at der ikke udenfor Samme maatte drives nogen Slags Handel og Næring, saasom den udelukkende Ret til at stalde Orne, og det Samme kan paa en Maade siges om Friheden for Værnepligt, men ligesom hiin forstævnte Ret forlængst er ophævet uden Weberlag, saaledes vil ogsaa Fritagelsen for Værnepligt bortfalde. Hertil kommer, at

der ikke er nogen Lov, der har hjemlet Kjøbstæderne en aldeles udelukkende Ret til Handel og Næring. Det hører til de almindelige Landslove at bestemme Kjøbstædernes Rettigheder, og disse ere, som bekjendt, efterhaanden, som Forholdenes Udvikling have ført det med sig, blevne anderledes ordnede, saa at Ingen, der nedsetter sig i en Kjøbstad, har Anledning til at troe, at Lovene om Kjøbstædernes Rettigheder skulle være uforanderlige. Dette gælder baade om de Rettigheder til Næring, der tilkomme Kjøbstæderne som en moralsk Person, og om dem, som indenfor Sammes Grændser tilkomme enkelte Corporationer eller Laug; de ere Alle til forskjellige Tider blevne underkastede Begrændsning ved Lovgivningen. Disse ere de Ord, som Ørsted dengang udtalte, og jeg har troet, at det ved Slutningen af den store Debat, der har været om denne Sag, og som har givet Anledning til saa stor Misforståelse omkring i Landet, var godt, om der blev mindet om disse Ord og om hvem, der havde udtalt dem; thi mange af de Herrer, der udenfor denne Sal have meest mod Rigsdagen, see maaskee netop hen til denne Mand som til en Mand, paa hvis Ord som Jurist og som Statsmand de kunne stole. De have nu seet, hvorledes han dømmer herom.

Winther: Med Hensyn til det Undbringingsforslag, der er stillet til § 28, skal jeg erklære, at det forekommer mig, at Principspørgsmaalet, om det er Ret eller Uret, at Beskatning skal kunne paalægges Landdistricterne, bliver aldeles det Samme, hvad enten man sætter $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ Mill, hvad enten vi vedtage Undbringingsforslaget, eller Loven, som den er kommen tilbage fra Landstinget. Der som vi altsaa, ved at udvide denne Afstand fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ Mill, virkelig kunde gjøre et imødekommende Skridt, der var til nogen Gavn for Kjøbstæderne, saa skulde jeg være tilbøielig til at gaae ind derpaa, dog kun under een Betingelse, nemlig at Loven kunde komme ud i denne Session, uagtet vi vedtage denne Forandring (En Stemme: Det kan den ikke!). Forsaavidt det bliver klart udtalt her i Thinget, at Rigsdagen bliver sammen saalænge, at en saadan Forandring paa en regulativ